

Nagy Tamás

ELŐSZÓ

*„Légy büszke arra, ami voltál,
s igyekezz különb lenni annál,
ami vagy...”
(Herman Ottó)*

Tisztelt Olvasó!

A Börtönügyi Szemle 2026. évi második lapszáma egy olyan komplex utazásra hívja az olvasót, melyben a múlt történelmi és építészeti ismeretei szervesen fonódnak össze a jelen jogi és társadalmi kihívásaival, valamint a jövőt meghatározó technológiai innovációkkal. Aktuális kiadványunkban arra törekedtünk, hogy a büntetés-végrehajtás (a továbbiakban: bv.) sokrétű, folyamatosan változó világát a lehető legszélesebb spektrumban mutassuk be.

A börtönépítészet és a fizikai terek hatalmi, valamint reintegrációs dimenzióit vizsgálja Pallo József tanulmánya, aki az 1950-es évek magyar börtönügyébe kalauzol minket, rávilágítva arra, miként funkcionált az épített környezet – a fizikai elzáráson túl – a pszichikai alárendelés eszközeként. Ezt a történelmi fonalat viszi tovább és tágitja átfogó perspektívává Kázmács Tamás és Sztodola Tibor közös munkája, mely a börtönépítészeti stílusok fejlődését kíséri figyelemmel egészen a modern „supermax” bv. intézetekig, egyensúlyt keresve a biztonsági szempontok és a humánus, reintegrációt segítő tervezés között.

A fizikai terek mellett a jogi keretek is folyamatos szakmai reflexiót igényelnek. Kovács Márk a magyar büntetőjog egyik jogintézményét, a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést veszi górcső alá az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatának tükrében, feltárva a hatályos szabályozás dilemmáit.

A bv. szervezetnek a demográfiai és pszichológiai változásokra is adekvát válaszokat kell adnia. Forgács Judit és Molnárné Jancsik Beáta egy egyre égetőbb globális tendenciát, az öregedő börtönpopuláció kérdéskörét elemzi, komparatív módon vizsgálva az idős fogvatartottak speciális ellátási szükségleteit és a szervezet előtt álló etikai kihívásokat.

A támogató szemléletet ismerteti Koday Zsuzsanna, Lukácsi Dániel és Kaló Zsuzsa értekezése, mely a traumainformált bv. pszichológiai alapelveit és gyakorlati

alkalmazhatóságát mutatja be az olvasónak az Amerikai Egyesült Államokbeli Kábítószerügyi és Mentális Egészségügyi Szolgáltatások Kormányzati Igazgatósága által javasolt útmutató alapelvei és fogalmai alapján.

A XXI. század kihívásai elválaszthatatlanok a digitális átállástól és az információs technológiáktól. Barna Balázs tanulmánya a minősített iratkezelés és a rejtjelezés elengedhetetlen jogi, szervezeti és technikai összefüggéseire fókuszál a bv. szervezet sajátos kontextusában.

Az általam készített tanulmányban a technológiai fejlődés egy kiemelten fontos aspektusát, az elektronikus megfigyelési eszközök múltját, jelenét és a mesterséges intelligencia által támogatott jövőjét vizsgálom, valamint a gyors generációváltáshoz való alkalmazkodás lehetőségeit tárom az olvasó elé.

A szakmai és tudományos fejlődés azonban elképzelhetetlen a múlt értékeinek és az elődök munkájának tisztelete nélkül. Kiadványunkat egy különleges interjúval zárjuk, melyben a Börtönügyi Szemle egykori felelős szerkesztője bepillantást enged a *„leírt szó felelősségébe”* és a szerkesztői hivatás rejtelmeibe.

Lapszámunk a szakmai hagyományok tisztelete és az innovatív megoldások keresése közötti egyensúly jegyében született. Őszintén reméljük, hogy a tanulmányok által felvázolt gondolati ív elősegíti a hivatásunk előtt álló komplex feladatok mélyebb megértését, és hozzájárul a büntetés-végrehajtási tudományok hazai elismertségének további erősítéséhez.

Kellemes és hasznos időtöltést kívánok a folyóirat olvasásához.

Nagy Tamás bv. alezredes
mb. főosztályvezető